

Overweging bij Micha 5:1-4a en Matteüs 2:1-6

Zondag 15 december 2024, derde advent

Ds. Dick Sniijders

Gemeente van Jezus Christus,

In het project 'Bestemming Betlehem' kijken we enerzijds vooruit naar het kerstfeest dat we straks gaan vieren, en anderzijds kijken we terug naar wat eerder in Betlehem is gebeurd en wat er over is gezegd.

In het projectlied zingen we over de thema's die aan bod komen.

De wijzen uit het oosten zijn met Kerst aan de beurt, maar dan doen we wat anders.

Die wijzen nemen we er nu ook maar bij, daar is alle reden toe.

We lazten twee teksten, één uit de mond van een profeet en één vervlochten met het geboorteverhaal van Jezus.

Deze woorden van de profeet Micha en van het evangelie van Matteüs nodigen ons vandaag uit om na te denken over hoop, over leiderschap en over de vraag waar wij het Heilige zoeken.

De hoop uit het kleine

Micha spreekt tot een volk dat gebukt gaat onder dreiging.

Hij richt zijn blik op Betlehem, een stadje zo onbeduidend dat het nauwelijks wordt genoemd.

Hij zegt daarover: *'Uit jou, Betlehem in Efrata, te klein om tot Juda's geslachten te behoren, uit jou komt iemand voort die voor Mij over Israël zal heersen. Zijn oorsprong ligt in lang vervlogen tijden, in de dagen van weleer.'*

Door het noemen van Betlehem legt Micha een verbinding met koning David.

In het Jodendom werd Micha's profetie destijds geïnterpreteerd als een belofte van een politieke en spirituele leider die Israël zou bevrijden van onderdrukking en die een tijd van gerechtigheid en vrede zou inluiden.

Deze verwachting was sterk gericht op een aardse koning.

De nadruk lag op het herstellen van Israël als natie, het herstellen van de tempeldienst, en het brengen van universele vrede onder de volken.

Micha ziet in het kleine en het onaanzienlijke van Betlehem een bron van hoop.

Dit roept de vraag op: hoe kijken wij naar het kleine in ons leven?

In een wereld die grootsheid en zichtbaarheid via allerlei media prijst, vergeten we soms dat de kleine gebaren, de verborgen plekken en de onopvallende mensen het verschil kunnen maken.

Micha herinnert ons eraan dat hoop niet altijd uit macht of rijkdom voortkomt.

Het komt vaak uit onverwachte hoeken, op plaatsen en momenten waar we het niet verwachten.

De kracht van kwetsbaarheid

Het beeld van Betlehem daagt ons uit om ons te bezinnen op wat kracht is.

De beloofde leider komt niet uit een machtige stad als Jeruzalem, maar uit een plek die door velen wordt afgedaan als onbelangrijk.

Deze woorden roepen ons op om stil te staan bij de waarde van kwetsbaarheid.

Kunnen wij de moed vinden om in onze eigen kwetsbaarheid te staan?

Om te erkennen dat we ons soms zo klein en onbeduidend als Betlehem voelen?

Juist in dat besef schuilt een diepe kracht.

Kwetsbaarheid opent de deur naar authenticiteit, naar verbinding met onszelf en met anderen.

De zoektocht naar de ster

In Matteüs horen we over de wijzen, mensen die op zoek gaan naar betekenis.

Ze zien een ster en laten zich leiden door een visioen, door een belofte van iets groters.

Ze reizen met een verlangen, een nieuwsgierigheid die hen drijft.

Wat betekent het om in onze tijd een ster te volgen?

We leven in een tijd waarin zoveel stemmen ons proberen te leiden of te verleiden – de stemmen van consumptie, van sociale media, van eindeloze verplichtingen.

Welke ster kiezen wij om te volgen?

Waar laten wij ons hart door leiden?

De wijzen leren ons dat de zoektocht zelf van waarde is.

Ze maken een reis, niet zeker van waar ze precies uit zullen komen.

Het volgen van de ster vraagt lef, bereidheid om het bekende achter te laten en je open te stellen voor het onbekende.

Het is een spirituele reis, een pelgrimstocht naar binnen en naar buiten.

Herodes en de angst voor verandering

In het verhaal van Matteüs zien we ook een ander soort reactie: de reactie van Herodes.

Waar de wijzen nieuwsgierig en hoopvol zijn, reageert Herodes met angst en controle.

Hij ziet de geboorte van een nieuwe koning als een bedreiging voor zijn macht en stabiliteit.

Hoe vaak herkennen we die Herodes in onszelf?

Hoe vaak reageren we met angst op verandering, op het onverwachte?

Hoe vaak proberen we vast te houden aan wat we kennen, zelfs als het ons niet meer dient?

Matteüs citeert de profetie van Micha:

“En jij, Betlehem in het land van Juda, bent zeker niet de minste onder de leiders van Juda, want uit jou komt een leider voort die mijn volk Israël zal hoeden.”

Zo zei Micha het niet.

Micha noemde Betlehem te klein om tot de geslachten van Juda te behoren.

Matteüs noemt Betlehem zeker niet de minste.

De een zegt ‘te klein’, de ander zegt ‘zeker niet de minste’.

Matteüs verandert de profetie vanuit het perspectief van de goede afloop.

De leider die het volk zal hoeden, die de mensheid is hoeden, is al gekomen.

Het heil, het heilige, is er al, ook al vieren we pas over tien dagen het Kerstfeest.

Het is een blijvende realiteit in ons bestaan.

Het Heilige in het gewone

Wat beide teksten ons uiteindelijk laten zien, is dat het Heilige zich vaak openbaart in het gewone, in het alledaagse.

Betlehem was geen bijzondere plek.

De plek waar Jezus werd geboren was geen paleis.

En toch gebeurde daar iets dat de wereld veranderde.

Misschien is dat de grootste betekenis van deze teksten: dat we niet hoeven te zoeken naar het Heilige in grootse gebaren of buitengewone gebeurtenissen.

Het is al hier, te vinden in de mensen om ons heen, in de kleine momenten van liefde, in het delen van een maaltijd, in het luisteren naar een ander.

De Messias in ons midden

De betekenis van deze verhalen ligt in wat ze ons vandaag kunnen leren over onszelf en onze wereld.

De belofte van Micha en het verhaal van de wijzen nodigen ons uit om na te denken over waar wij hoop vinden, hoe wij leiderschap begrijpen, en hoe wij het Heilige zien in ons dagelijks leven.

Voor ons is de leider waar Micha over spreekt niet alleen een historische en aardse koning, maar verwijst hij naar Christus, die weer symbool is voor de hoop en de liefde die Hij met ieder van ons deelt.

Het koninkrijk van God ligt niet in een verre, late, hemel, maar is hier, in ons midden, in een leven van compassie, rechtvaardigheid en verbinding.

Uitnodiging tot actie

Wat betekent dit concreet voor ons?

Misschien betekent het dat we meer aandacht besteden aan het kleine en het kwetsbare in ons leven.

Dat we onze ogen openen voor de mensen en momenten die makkelijk over het hoofd worden gezien.

Misschien betekent het dat we durven te vertrouwen op de ster die ons roept, een vergezicht, zelfs als de weg onzeker is.

Laten we Micha's oproep tot hoop en Matteüs' verhaal van de zoektocht meenemen in ons eigen leven.

Laten we vragen: waar is mijn Bethlehem? Wat is mijn ster? Waar vind ik de Heilige?

Amen.